

SIDE

Eesti raudtee- ja posti-telegraafi-telefoni-teenijate kutse-organisatsioonide häälekandja

Tellimise hinnad:		Ilmub üks kord kuus		Kuulutuste hinnad:	
Aastas postiga Mk. 180.—	Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, ladudes, raudtee- ja posti-telegraafi-teenijate kutseorganisatsioonide ja nende osakondade juhatuste juures, kõigis postkontorites ja lehe tellimise kohtil.	1/1 lehekülj Mk. 3000.—		1/2 lehekülge „ 1500.—	
„ postita „ 150.—	Toimetus ja talitus:	1/4 „ „ 750.—		1/8 „ „ 400.—	
1/2 „ postiga „ 100.—	Tallinnas, Tehnika t. 16. Telefon Balti keskj. 201.				Tekstis 50% kallim.
1/2 „ postita „ 85.—					
Üksiknumbr „ 20.—					

Nr. 2

Veebruar 1925 a.

II. aastakäik

Reisimise kiirus enne ja nüüd.

Esperanto ajakirjast „La Fervojisto.“

Toimetuse märkus: Käesoleval aastal pühitsevad raudteed oma 100 aasta „sünnipäeva.“

Sel puhul ei ole huvituseta teha väikest tagasivaadet raudteede tekkimise ajaloosse ja põhjustesse, mis olid nende tekkimise õhutamiseks.

Esiolgu selleks järgnevad read, mis alkeelses kirjutatud endise Austria riigiraudtee direktori, insener F. X. Saurau poolt.

Kaubanduse tekkimise algpäeval, s. o. kui vanal ajal inimesed soovisid naabritega vahetada oma maa saadusi teiste maade saaduste vastu, pidid nad selleks ette võtma pikki ja sagedasti hädasohtlikke reise, kandes enestega kaasas raskeid koormaid. Kauba koormate edasitoimetamine kivistel ja kallaklistel teedel oli veel suuremate raskustega ühenduses.

Tolle aja esimeseks edusammuks oli raskuste edasitoimetamine kahe rattaga käru- ja loomadega tarvitamine sõiduks ning koormakandjatena. Pärastpoole tekkisid sellest sõiduriistad, n. n. „tilishangid.“

Alaline elanikkude arvu kasvamine nõudis üksikute maade saaduste vahetamise suurendamist, olemasolevate teede parandamist ja isegi uute teede juuresootamist.

Vanad kultuurrahyad ehitasid palju teid, mida nad tarvitasid hea eduga enestevahelisel kaubasaaduste vahetamisel. Nende hulgast olid roomlased esimesed, kes

ehitasid enestele teid suuremal arvul, selle abil mitmeid võõramaa osasid oma riigiga ühendades; ka saavutasid nad reisidel isegi tähelepanemiseväärt kiirust.

Tuntud on, et Cäsar oli suur kiire reismise sõber, ja et ta oma sõjakäikudel nõudis 11 klm. kiirust tunnis. Kuna tema isiklik reisimise kiirus oli keskmiselt kuni 14 klm. tunnis, siis võime ette kujutada, kui erakorraline oli see teistega võrreldes. Näit., keiser Tiberius sõitis Ontihookiast, Konstantinoopoli (1100 klm.) kiirusega ainult 8,3 klm. tunnis.

Keskajal ei leia meie sel alal suuri muudatusi, ehk küll posti ellukutumine, alaline teedevõrgu laienemine ja teede seisukorra paranemine; võimaldas reisijatele suuremat liikumisvabadust ja kaubasaadete ning kirjade kergemat edasitoimetamist.

Aeg-ajalt hakati mitmesuguseid seltse asutama, kes organiseerisid n. n. kiir-reise ja erakorralisi kiirreisi liine; samuti tekkisid esimesed seltsid veesõitude korraldamiseks, neil aegadel veel vähestel laevasõiduks kõlbulistel jõgedel.

Esimene tolleaegne kiir-veesõiduriist tarvitas keskmiselt 6 ja reisivanker 2 päeva sõiduks Viinist Salzburgi (Austrias); samaaegne laev tarvitas selleks veel rohkem aega.

Pööre tuli asjasse, kui pärastpoole raudteed hakkasid edenema. Nende algkujuks olid Inglismaa kaevanduste raudteed n. n. „Rail vaill.“

Raudteede tekkimisega kadusid mineviku valda poeetilised reisid postvankritel, mis liikusid teedel täis mitmesugust hädaohtu. Juba vanadel „hoburaudteedel“ sõideti palju kiiremini endistest aegadest; nagu F. G. Weidmann kirjeldab, oli reisi vältus esimesel sarnasel raudteel Budjeovitzi Lintzi (190 klm.) 14 tundi. Tõelikult oli see, kui võrrelda tolleaegse postvankri-ga, määratu edu.

Päris pöörde tõi asjasse, just 100 aastat tagasi, Georg Stephensoni leidus, mis hoogu andis raudteede asutamisele terves maailmas.

See „nõid“ Newcastle'ist tõi esile uue energia allika nimelt auru, ja nagu ütleb õieti mõtteteadlane Bukle, tegi sellega rohkem rahvaste lähendamiseks üksteisele, kui kõik mõtteteadlased, poeedid ja prohvetid kokku.

Ajalooliselt esimesel raudtee sõidul, Staktonist Darlingtoni, 27. sept. 1825. aastal, läks Stephensonil korda oma lokotiiviga „Active“ edasi vedada 34 vagunit ühes 450 inimesega, kiirusega 20 klm. tunnis.

Neli aastat hiljem, üle ilma tuntud kõige paremini ehitatud vedurite võidusõidul 8. ja 9. oktoobril 1829. aastal, läks Stephensonil korda oma veduriga „Raiühil“ uuel raudtee liinil, mis tol korral ehitati Liverpoli ja Manchesteri vahele, saavutades 50 klm. kiirust tunnis.

Sellega oli siis ka lõpulikult otsustatud raudtee vedurite tarvitusele võtmine.

Sellest ajast peale kuni ilmasõja alguseni suurenes sõidukiirus raudteel alatasa, nii et ta 100 aasta vältusel tõusis, tunnis peaaegu samanimbrilisele kilomeetrite arvule.

Sõidukiirus, mis reisijatele nii tähtis, ei olene nüüdsel ajal enam üksi kõige suuremast lubatud rongide liikumise kiirusest, vaid ka rongi peatustest jaamades. Kuna ühes kiiruse tõstmisega suurenesid ka kulud liinide ja liikuva koosseade korrashoidmiseks, püüavad kõik raudteevalitsused praegusel ajal vähendada rongide peatuskohti, s. o. püüavad rongidele anda võimalikult pikemaid peatumata sõiduvõimalusi.

Näit. Ameerikas ja Inglismaal, kus „konkurents“ eraraudteede vahel kõige tera-

vam, püütakse peatusi vähemtähtsates jaamades ära hoida selle läbi, et rongidele külge haagitakse n. n. „ship“-vagunid, mis vastavas jaamas sellekohase mehhanismi abil rongi käigu ajal maha haagitakse.

Rongide peatusi, vedurite vee- ja kütteinete varustamise otstarbel, on võimalik ohud lühendada selle läbi, et kütteinete pealelaadimist on püütud, võimaluse piires, mehhaniseerida ja jaamade veevärke vastavalt täiendada või on tarvitusele võetud suuremahutusega, isegi 32 kantmeetrilised tendrid.

Prantsus- ja Inglismaal on peale selle üles leitud abinõud, mis võimaldavad vedurite veega varustamist sõidu ajal.

Viimane sissesead nimetatakse Inglismaal „Ramsbotton“ (kohalise raudtee töökoja nimetuse järgi), ja kujutab enesest kanaali, pikkusega üks kilomeeter, mis roobaste vahele kaevatud, ja külmal ajal vee külmamise ärahoidmiseks sellekohaselt kinni kaetakse. Sellesse kanaali lastakse rongi läbiminekuks toru, mis töötab sõidukiirusest tekkinud õhusurve abil.

Kõige pikemad liinid Euroopas, mis rongid praegusel ajal peatumata läbi sõidavad on — London-Plymouth, 363 klm. (Inglismaal) ja Nürnberg-Halle, 313,9 klm. (Saksamaal.)

Austrias oli enne ilmasõda kõige pikem peatumata sõit liinil Viinist — Gmüdnini, 162 klm.; praegusel ajal on see suurenenud kuni 189 klm. — Viinist — Linzini.

Viimasel ajal on märgata igal pool kiirrongide sõiduaegade lühendamist, kõrvaldades selleks igasugused takistused.

Näiteks, Austrias on igakordsel sõiduplaanide vahetusel kiirrongide sõidukiirus süstemaatilisel tõusnud. Nende rongide vedamiseks on tarvitusele võetud sellekohased erivedurid, neljakordsete sivedega ja tendritega, millede mahutus 27 kantmtr.

Juba ilmasõda kutsus välja tarviduse vedurite pikemaks läbijooksuks rongides. Nõndanimetatud Balkani rongid sõitsid Viin-Tescheni liinil ilma vedurite vahetuseta kuni 460 klm., peatudes üksikutes vahejaamades kõige lähemaid aega.

(Järgneb.)

Kui esimene rong sõitis.

Tsheho-Slovakkia linn Česká Trebová, asub pealinnast Prahast 164 km. põhja pool, oli saja aasta eest veel väike linnake. Tema puumajakesed olid varjatud viljapuude kõrgete oksade vahele; linna piirid ümberringi nõlvad ja künnad, väikesed kivirikkad viljapõllud, ja nende taga, justkui roheline-kroon, tõstis pead vana mets, mis ühes kohas linna keskele lähenes, teises kaugenes.

Tol ajal oli Česká Trebová elanikkude peatülespidamise allikaks kangru amet. Pea-aegu igas toakeses leidusid kangasteljed, ja pereisa, jämedas särgis ja tumedas pükstes, tallas varasest hommikust kuni hilise õhtuni kiiresti niiesuuske ja loopis süstikut, nii et teljed paukusid ning majake värises.

Laudas asusid üks ehk kaks kitse või lehm, kusagil mägedes leidus väike põllulapike, millest saadi natuke rukkid, majakest ümbritsev aed andis mõne möödu õunu, ning kõigist kokku jätkus vaevalt selleks, et nälga mitte surra. Linnakest ei puutunud ka nõndanimetatud „keiserlik kivitee“, mis tol ajal oli üheks kõige elavamaks läbikäimise teeks ja otsaga kaugele lõunasse, Triestini, välja viis.

Ühesõnaga — vaikne, kellegist segamata elu; aga mitte igaveseks. Muutumatult edasisammuv edu koputas varsti tugevalt saja-aastase majakeste ustele, kui hakati raudtee ehitama.

Praaha-Brno vaheline raudtee, mis üks esimestest Tshehimaal, oli esialgul kavatsatud läbi Litomyšli linna.

Aga ehitada teda selles suunas ei olnud kerge. Sealsed veoäripidajad kartsid kaju oma tegevusele ja olid raudtee ehituse vastu. Nende vastuseisimine andis ka siin tagajärgi, nagu see sagedasti kordus esimeste raudteede ehitamisel. Esialgne kava muudeti ja raudtee siht aeti mõnikümmend kilomeetrit Litomyšlist eemale, Česká Trebová juure.

Ceská Trebová linnalased palju ei protesteerinud. Ainult vanemad inimesed uurisid, et ehitatakse jälle midagi uut, täiesti mitte tarvilikku ja kasulikku ning tuletasid meele kellegi pimedana nooremehe prohvettlike sõnu, millede järgi inimestele siis kõige pahemad ajad tulevad, kui hakatakse sõitma ilma lehmade ja hobusteta. Kui pä-

rast poole hakati raudtee alla põlde ostma, andsid linnalased nõu, et raudtee tuleks ehitada mitte tasandikule, vaid mägedele, siis ei oleks neil tarvidust enam käsi-vankritega sinna sõnnikut vedada.

Varsti hakati kuivatama lõuna pool linna asuvat raba, kus oli nõnda palju pori, et isegi lehmad see sisse võisid kaduda, ja alust panema jaamahoonetele ja töökodadele. Samal ajal tõusis ka teevall, pandi sellele pakud ja roopad peale. Saadi aru, et need olid headvaimud, kes ühendasid linnakese muu maailmaga ja andsid jõudu tema kasvamisele, kiirendades seega elukäiku.

Töö edenes kiiresti ja tööalgusest polnud veel möödunud kahte aastatki, kui ligimes päev, mil oodati esimest „masinat.“

Tol päeval ei paukunud linnas ükski kangastelg.

Vanad, noored, lapsed — kõik olid väljas, seistes salkadena raudtee ääres, elavalt, kannatamatult nalja heites.

Näe, äkitselt läheneb midagi, hirmsasti hingeldades, musta korstnaga, millest sädemed lendavad ja üles taeva poole tõusevad. Inimmass muutus tummaks, ja kõik ootajad ajasid silmad pärani... Samal silmapilgul keegi kiljatas kõvasti: „Kurat!“

See oli nagu signaal üldiseks jooksuks. Justkui püssipauk varblaste karja. Kõik pistisid sarnase hirmuga jooksma oma kodude poole, et meie vanaisa, kes siis alles väike poisike oli ja rahva hulgas seisis, maha tõukasid ja porisse tallasid.

Pärastpoole harjusid naabrid siiski vähehaaval selle kuradiga, paljud astusid isegi tema teenistusse, ja praegusel ajal nii mitmedki esimeste „määrijate“ lapselapsed, nagu linnalased-kangrud neid pilgates armastavad nimetada, pühendavad terve oma jõu ja vaeva temale.

Juba kahel korral on Ceska Trebová jaam kurbe sõjaaegu läbi elanud, esimene kord aastal 1866. ja teist korda ilmasõja puhul. Kui palju tuhandeid ja tuhandeid soldateid uinusid seal, Tshehimaal, ilma, et kord jälle ärgata! Kurb meeletuletus.

Praegusel ajal on see raudtee Tsheho-Slovakkia vabariigi peaväljaveo sooneks, kus liiguvad öö-päeva jooksul läbistikkude 300 rongi.

Esper. ajakirjast „La Fervojisto.“

Lühike ülevaade posti-telegraafi-telefoni teenijate K.-ü. tegevuse üle 1924. aastal

(Järg.)

6. peatükk.

TEENISTUSE HINDAMISE KOMISJON.

§ 24. Ametkõrgenduste andmise küsimuste läbivaatamiseks ja läbi arutamiseks moodustatakse posti-peavalitsuse juures kuueliikmeline teenistuse hindamise komisjon.

§ 25. Selle komisjoni esimehe ja 2 liiget nimetab peavalitsuse ülem, kuna 3 liiget ametkonna teenijate poolt delegeeritakse.

§ 26. Komisjoni ülesandeks on käesoleva määruse 1. peatüki põhimõtete alusel ja shansikaastidel olevate andmete ning isiklike kaalumiste najal väljaselgitada missuguses järjekorras ühe ehk teise rühma teenijad on õigustatud vakant kohtadel ametkõrgendust saama. Kui shanside arv mitmel teenijal ühesuurune, on kõrgenduse lähem järjekord sellel, kes suuremal määral rahuldab ameti erialalisi nõudeid.

§ 27. Ametkõrgenduste jaoks kandidaatide järjekorra määramisel ja kandidaatide nimekirja kokkuseadmisel võtab ko-

misjon arvesse üle ametkonna kõik teenijad. Teenijate omaduste võrdlus tehakse komisjonis eestkätt ühe ja sama rühma või teenistusliigi teenijate vahel, mille järele iga teenija juures eriti kaalutakse missuguse ja mitmesse teenistusliiki ta kandidaatide nimekirja võetakse ning peale selle seab komisjon kõik teenijad nende teenete kohaselt teatud ametaladel vastavasse järjekorda kõrgenduse saamiseks.

§ 28. Komisjoni otsused tehakse lihtsa häälteenamusega. Häälte pooleks langemisel annab esimehe hääl ülekaalu.

§ 29. Komisjoni istungil tehtud otsuste järgi kokkuseatud kandidaatide nimekirjad esildatakse peavalitsuse ülemale materjaliks ametkõrgenduste andmise juures.

§ 30. Kui ametkõrgenduse andmisel vakant koha asutuses vastavat kandidaati ei ole ja teistes asutustes olevaist kandidaatidest ükski pakutud kohta ei võta, siis võib kõrgendus ka sellele vakant koha asutuse kandidaadile antud saada, kel oma asutuses vaba koha peale kõige rohkem shanse on.

Amet:	Vorm 3.	Sündimisaeg:
ISIKLINE SHANSIDE KAART		
Teenistukoht:	Perekonnanimi:	Perekonnaseis:
	Risti- ja isanimi:	
Shanside alused:	Shanside arv	Seletavad andmed:
Teenitud aastad		Teenistuse algus Vene:
Kõrgenduseta olek		Teenistuse algus Eesti:
Saksa ja vene keele oskus		Viimane kõrgendus oli:
Inglise ja prantsuse keele oskus		Eksam sooritatud:
Üldharidus, kui see üle minim.		" " " " " "
Kõrgem haridus, kui see üle minim.		Missugune üldharitus:
Atestatsioonilehe kokkuvõte		Dokument selle üle:
		Missugune nimelt:
		Diploom:
		Atesteeritud:
Kokku shanse		

Is. akt. №

Personaal-jaoskonna juhataja

Vorm 1.

(asutuse nimetus, kus atesteeritav teenib)

(atesteeritava teenija ametinimetus, ees-, isa- ning perekonnanimi)

ATTESTATSIOONILEHT

192 aasta peale.

Järjekorra nr.	Iseloomustuse üksikasjad (omadused)	Hääle arv				KOMISJONI OTSUS
		Väga hea (5)	Hea (4)	Rahuldav (3)	Mitte rahuld. (2)	
1	Õiglustunne	—	3	2	—	hea $4 \times 3 = 12$ $3 \times 2 = 6$ $18 : 5 = 3\frac{1}{2}$
2	Kohusetunne (teenistuse alal)	—	2	2	1	rahuldav $4 \times 2 = 8$ $3 \times 3 = 6$ $2 \times 1 = 2$ $16 : 5 = 3\frac{1}{5}$
3	Algatusvõime	1	3	1	—	hea $5 \times 1 = 5$ $4 \times 3 = 12$ $3 \times 1 = 3$ $20 : 5 = 4$
4	Otsustamisvõime	1	2	2	—	hea $5 \times 1 = 5$ $4 \times 2 = 8$ $3 \times 2 = 6$ $19 : 5 = 3\frac{4}{5}$
5	Töövõime (energia)	2	2	1	—	hea $5 \times 2 = 10$ $4 \times 2 = 8$ $3 \times 1 = 3$ $21 : 5 = 4\frac{1}{5}$
6	Karskus (joovastav. jookide ja teiste uimastavate ainete, samuti asartmängude suhtes)	—	—	4	1	rahuldav $3 \times 4 = 12$ $2 \times 1 = 2$ $14 : 5 = 2\frac{4}{5}$
7	Tööoskus ja vilumus teenistuses (eriti omal tööalal)	3	2	—	—	väga hea $5 \times 3 = 15$ $4 \times 2 = 8$ $23 : 5 = 4\frac{3}{5}$
8	Riigivaranduse ja summade valitsemine ja hoidmine	—	—	2	3	mitte rahuldav $3 \times 4 = 12$ $2 \times 1 = 2$ $12 : 5 = 2\frac{2}{5}$
9	Seltskondline kasvatus, taktitunne ja distsipliin	—	—	4	1	rahuldav $3 \times 4 = 12$ $2 \times 1 = 2$ $14 : 5 = 2\frac{4}{5}$
10	Attestatsiooni kokkuvõte	—	—	—	—	hea $5 \times 5 = 5$ $4 \times 4 = 16$ $3 \times 3 = 9$ $2 \times 1 = 2$ $32 : 9 = 3\frac{5}{9}$

KOMISJONI LIHMED:

(asutuse nimetus, kus atesteeritav teenib)

(atesteeritava teenija ametinimetus, ees-, isa- ja perekonnanimi)

ATTESTATSIOONILEHT

192 aasta peale

Järjekorra nr.	Iseloomustuse üksikasjad (omadused)	Atesteerimiskomisjoni otsused
1	Õiglustunne	hea
2	Kohusetunne teenistuse alal	rahuldav
3	Algatusvõime	hea
4	Otsustamisvõime	hea
5	Töövõime (energia)	hea
6	Karskus (joovastavate jookide ja teiste uimastavate ainete, samuti ka asarmängude suhtes	rahuldav
7	Tööoskus ja vilumus teenistuses (eriti omal tööalal	väga hea
8	Riigivaranduse ja summade valitsemine ja hoidmine	mitterahuldav
9	Seltskondline kasvatus, taktitunne ja distsipliin	rahuldav
10	Attestatsiooni kokkuvõte	hea

KOMISJONI LIIKMED:

Posti-telegr.-telefoni teenijate kutseühisuse Keskjuhatuses liikmed.

Ees (pahemalt poolt): 1. E. Grünberg, 2. J. Uustalu, 3. J. Koff (esimees), 4. V. Laak (sekretäär).
Taga: 5. Riso, 6. Viikukas, 7. Jaanus ja 8. Martin.

Kui eeltoodud määruskava väljatöötamine lõpule oli jõudnud, sai keskjuhatus teada, et postivalitsusel oli kavatsus ametnike nende ametijärkudes kõrgendada hakata. Arvesse võttes ülemaaliste kongresside soovi, otsustas keskjuhatus peavalitsuse ülema juure delegeerida omalt poolt kolm liiget, paludes lubada neile kõrgendamiste läbivaatamist organisatsioonide esituse poolt. Soovile tuli peavalitsuse ülem ka lahkelt vastu ning moodustas 6-e liikmelise komisjoni, kelle esimeheks määrati administratiiv-osakonna juhataja hr. M. Ruubel, liigeteks hr. Laasi ja Sõnajalg, kuna kolm kohta ses komisjonis organisatsiooni esitajatele anti.

Kõrgenduste läbivaatamisele asudes, otsustas komisjon käsitamisele võtta eelpool toodud määruse kava ja kõrgendamiseks ette panna neid teenijaid, kellel ühe ehk teise palgaastme saamiseks kõige rohkem shanse ja õigusi. Komisjoni ettepanekul kõrgendas peavalitsuse ülem sel puhul ligi 600 teenijat. Sarnane, rohkearvuline,

kõrgendamine tol korral tuli sellest, et meie ametkonnas peeti *hulk teenijaid vähematel palgaastmetel*, kui seda oli eelarves ette nähtud. Igal aastal olid ju, teadupärast, palgakrediitides suured ülejäägid, milliste kogumiseks endine peavalitsuse ülem, nähtavasti, suurt löbu tundis ja sellega sugugi ei arvestanud, et väikepalgalised teenijad niiviisi kannatama pidid. Et mõni kõrgendus vast küll ainult 100 marga võrra palga tõstis, tõi see teenijate keskel siiski teise ilme ja arusaamise, et peavalitsusel vähemalt tahminegi on teenijate olukorda parandada.

Järjest tõusvat elukallidust silmaspidades, tuli keskjuhatusel teenijate majanduslike olukorra parandamise sihis ka muid samme astuda. Selleks asuti jällegi raudteelaste kutseorganisatsiooniga koostöötamisele. Eestkätt aga delegeeriti esitajad Riigivanema ja rahaministri juure. Hiljem saadeti Vabariigi valitsusele ühine märgukiri ja varsti veel teine ning kolmas. Viimasega sai palutud ühe kuu palga võrra

toetusraha, et teenijate äärmist viletsust ajutiseltki kõrvaldada. Samas kirjas, niisama ka endistes, oli muuseas palutud uut palkade normeerimist ning astmete jaotust ette võtta, kuna kuuldavaks sai, et Valitsusel kavatsusel olevat uue palgaredeli väljatöötamine. Palve toetusraha andmise suhtes leidis osaliselt vastutulekut; palgaastmete ja uue palgaredeli väljatöötamiseks oli ka lootusi, vähemalt endise Valitsuse liikmete seletuse järele.

Et enesele võimaldada operatsioonsumme, mis organisatsiooni asjaajamises nii hädatarvilikud, esines keskühing postipeavalitsuse ees lepingu-kavaga, et viimane oma erasummade suurendamise, ning artiklite müügi korralduse organisatsiooni hoolde annaks. Vaatamata, et keskjuhatusel senini pole veel korda läinud oma operatsioonisumme suurendada, on siiski ka väiksel arvul mõnele endise teenija perekonnale, kes suuremas puuduses, toetusrahasid määratud. Kultuuritasapinna tõstmise eesmärgiga on püütud korraldada ka kursuseid. Nii oli 12. novembril möödunud aastal algades korraldatud postiteenijatele Eesti keele kursused, et ametnikkudele Eesti keele grammatikat ära õpetada, kuna mõned endistes Vene koolides seda küllalt polnud jõudnud selgeks saada.

Kursuste korraldamisel avaldas postipeavalitsus omalt poolt lahkelt kaastoeust. Lektoriks neil kursustel oli personaal-jaoskonna juhataja hr. Laasi. Osavõtt oli keskmine.

Nüüd, kus aasta lõpule jõudnud ja teine alganud, peab tunnistama, et meie kutseorganisatsioon omale enam-vähem kindlama pinna on leidnud, mida tervitada tuleb. Loodame, et uus valitav, juhatus samal sihil oma tegevust saab ka edasi jätkama, ja seks soovime talle kõigeparemat edu. On ju see nüüd kahtlemata rohkem võimalik, kui ennemalt, kus iga sammu peal, nagu tähendatud, administratsiooniga kokkupõrkeid ette tuli. Organisatsioonil on aga veel palju ülesandeid, milledega võidelda tuleb. Eriti tähtis on nende seal kõrgendamise määrus, mille elluviimiseks kõik rattad tueks käima panna. Eesti postiteenija nimi ja usaldus, mis eelmistel aastatel mõne kelmi läbi küllalt määratud ja langenud on, peab kõige kiiremas korras jälle oma õige kõha leidma ja seks olgu valvel meie oma korporatsioon — meie kutseühing. Kus meist keegi näeks viga — l a i t a, seal tulgu ta a i d a k u; ei saaks ta viga laita üksikuna tegutsedes, siis tarvis teha seda organiseeritult.

Ülevaade posti-telegraafi-telefoni teenijate kutseühisuse Talinna osakonna tegevusest 1924. a.

Tagasi vaadates K. Ü. Tallinna osakonna läinud aasta ellu, peab tunnistama, et ühingu tegevus, mis eelmistel aastatel väljendus peaaesjalikult pidude toimepanekus — m. aastal sootu teise pöörde omas, hoopis teised sihid rajas. Ei ole kahtlust, et ühingu tegevus mitmes asjas hoogsam on olnud, kui varematal aegadel ja saavutatud tagajärjed tulemusrikkamad endistest, missugune asjaolu laseb rõõmustavalt oletada kutseühisuse edaspidisele tegevusele tulevikus soodsamat pinda ja paremaid arenemisvõimaluse tingimusi kui senini.

Ühingul on tulnud võidelda mitmesuguste raskustega, nagu ruumide puudus, liikmete loid osavõtt ja kõrvalhoidmine ühingu tegevusest, üldine majanduslik depressioon jne., mis loomulikult oma mõju avaldamata ei võinud jätta, eriti mater-

jaalse aluse kindlustamise suhtes.

Ruumide puudus on Tallinna osakonna valusamaks küsimuseks olnud ja osalt siit tuleb otsida põhjusi, miks osakonna arvurikkal perel ühistunne ja arusaamine kutseühisuse otstarbest nii poolikuna osutub. Liikmetel puudub ju vähemagi kooskäimise ja oma mõtete ja soovide avaldamise võimalus, — sellest siis võõrdumine.

Osakonna juhatus, aru saades selle küsimuse elulisest tähtsusest, tegi katsed avada posti-tel. teenijate klubi, missugune oleks kuulunud ühingu kodukorra määruste ja kontrolli alla. Alkoholiga einelaua väljätüürimine oleks võimaldanud ühingule kõik tarvisminevad ruumid ja peale selle suurema summa iga-aastast tasu. Kuid linnavalitsus, kelle poole selles asjas pöörduti, näib olevat kahjuks üksikute isikute huvidele vastutulelikum,

Posti-felegr.-telef. teenijate kutseühisuse Tallinna osakonna juhatuse liikmed.

Ees (parem. poolt): Esimees Miller (peapostk.), Grünberg (telef. võrk), Liping (telef. v.), abiesimees Feldman (peapostk.)
Taga: Sekretäär Kõit (postil peavalitsus), Mikhelson vaksali postkontori. Puuduvad 3 liiget.

kui meele tuletada restoraan „Neutral“ avamise luba, ja lükkas palve tagasi. Nüüd on lootus postipeavalitsuselt saada üht ruumi, kuhu võimalik oleks mahutada raamatukogu ja ühingu laokilolevat varandust.

Liikmete loiduse põhjusi tuleb ka mujalt otsida. Neid võib leida ühenduses ülemuste vahekorraga kutseühisuse vastu, mis alguse juba eelmistel aastatel sai ja mille mõju end nüüdki tunda annab. Teatavasti ei armastanud endine peavalitsuse ülem, kes vene bürokraatliku vaimu mõjust vabaneda ei suutnud, teenijate esitusega üldse ja eriti kutseühisuse näol tegemist teha. Mingisugustes küsimustes ei tahtud kutseühisuse soovidega arvestada ja neile vastu tulla.

Ka asutuste ülemad ja osakondade juhatajad oma enamuses, kellele teenijatega koostöötamise ja käsikäes käimise mõte võõras, ei sallinud heameelega kutseühisust, nähes selles omalet vaenlast, kelle poole teenijad tarbekorral võisid appeleerida ja kaebtust tõsta oma õiguse jalule seadmiseks. Psühholoogiliselt on ka teatava osa teenijate vaade kutseühisuse peale seletatav oma otsekoheste ja käändete ülemate suggestiooni mõjuga. Oli ju harilik nähtus, et kõrgenduse saamiseks an-

dis kõige suurema šansi ülemusele meeldimine. Et oma reputatsioonile ja karjeerile mitte rikkuda, siis loeti paremaks ühingu kõrval hoida ja võimalikult vähem temaga tegemist teha. Kui läinud aastal kutseühisuse esitajad postipeavalitsuses moodustatud teenijate atesteerimisest osa võtsid ja selles kõrgenduste andmist väljatöötatud kindla süsteemi järgi toimetama hakati, siis peeti seda asjaolu ajaraiskamiseks ja lihtsalt jamsimiseks, mis teatavale ringkonnale kurja unenäona osutus. On arusaadav siis, miks üks Tallinna asutuse ülem protesteerima hakkas, mis-suguse õigusega kutseühisuse esitajad, vaatamata, et need ülemaalisel kongressil valitud, postipeaval. kõrgenduskomisjonist osa võtavad ja kes neid selleks valitud on. Pole siis imestamisväärne ka, kui sarnaste vaadetega isikud, kes küll teenijate esitajaid postipeaval. käsul atesteerimisest osa võtta pidid lubama, selleks esituseks kutseühisust ei pidanud ja teenijatele ette panid koolekuid korraldada selle erilise esitaja valimiseks.

Kutseühisuse liikmed, kes tekkinud olukorras orienteeruda ei osanud, läksidki sööda otsa, s.o. valimistele. See juhus näitab, kui kaugel ollakse veel iseteadvusest ja ühingu otstarbest arusaamisest

ning igatahes ei tee see samm valijatele ning liikmetele au. Mõned asutuste ülemad põhjendavad oma tegu sellega, et kõik teenijad ei olevat kutseühisuse liikmed, ei olevat sellega kutseühisuse esitust valinud ja sellepärast ei või ühisus kõiki teenijaid esitada. Sel puhul tahaks teada, kas siis ka Riigikogu rahva esituseks tuleb pidada, sest seda ei ole ka kõik seltskonnaliikmed valinud ja võib olla ainult pooled.

Õnneks ei ole niisugune arusaamine üldine, ja on ka neid asutuse ülemaid, kes ilma pikema jututa kutseühisuse esitajad komisjonidest osa võtma on kutsunud.

Peab tähendama, et ühingu tegevus vähe on huvitanud pea-telegraafikontori ametnikke. Kui arvesse võtta nende võrdlemisi eesõigustatud seisukorda, puhtamaid ja kergemaid töötingimusi ja üldiselt paremat palka, on arusaadav nende leigus, pealegi kui ühingul tendents on tööraskust ühetaoliselt püüda jaotada.

Eriti nende teenijate seas küsitakse: mis kutseühisus ära on teinud. Selle küsimuse peale ehk annab vastuse käesolev ülevaade ja kui küsijad suuremaid tagajärgi soovivad, siis rakendagu tööle oma energia, pangu külge käed ja jätku väiklane kõhklemine, ei jää siis tagajärjed tulemata. Midagi ei saada ühekorraga kätte ja ka meie peame vähehaaval, kuid alata oma seisukohta kindlustama.

Vaatamata ülemalkirjeldatud väärnähutuste peale, on ühing oma tegevust väsimatult ja edurikkalt jätkanud. Kutseühisuse estajad pole mitte ainult attestatsioonikomisjonidest osa võtnud, vaid ka teenijate tööjaotuse kava kokkuseadmises, kavatsetud kesksorteerimise hoone plaani arutamises ja läbivaatamisest. Viimase küsimuse kohta on juhatus märgukirjaga esinedes muuseas ka ühingu ruumide vajadust rõhutanud.

Kutseühisuse Tallinna osakond, mille liikmete arv 1. a. ligemale 400-ni ulatas, on palgaküsimuses mitme mõjuva resolutsiooniga esinenud, mis asjakäigul tähtsal määral mõõduandev on olnud. Ilma postitegr. ja raudteelaste kutseorganisatsioonide mõjuva pealekäimiseta 1. a. novembris, oleks väljaantud elukalliduse lisa kahtlemata saamata jäänud. Oma energilise väljaastumisega on Tallinna osakond ka teiste osakondade ergutamiseks mõjunud, neid hoogsamale tegutsemisele virgutades.

Et juhatus ühingu loomisest peale ilma ühegi kodukorrata ja kindlate juhtnõordeta oli tegutsenud, siis ei saanud asjaajamine kuigi eeskujulik olla, kui silmas pidada juhatuse koosseisu alalist muutust, ja mis enesega mõnesuguseid väärnähtusi kaasa on toonud. Asuti sisemise korralduse loomisega. Eestkätt töötati välja juhatuse kodukord ja instruksioonid, mis lõpulikul kujul peakoosoleku poolt veel vastu võtmata. Puhastati juhatuse koosseisu kahtlasest ja vilumata elemendist, kes asja vastu tõsist huvi ei näinud tundvat ja ühinguale isegi materjaalset kahju kaela töid.

Võeti revideerimisele ühingu raamatukogu, mis kurbe ja üllatavaid tagajärgi andis. Raamatukogu oli peetud äärmiselt hooletult. Umbes 20 köidet 3000 m. väärtuses on kaotsi läinud. Väljaandmise kaustikute järele ei saa üldse selgeks teha, kellele ja millal need raamatud on välja antud. Osa raamatuid seisis lugejate käes peale aasta aega tagasi toomata. Raamatukogu hoidja sai muidugi tagandatud ja asi peakoosolekule ette kantud. Raamatute väljaandmise hõlbustamiseks seati sisse vastavad lugemiskaardid. Trahvirahade sissevõtmiseks sai kindel kord maksma pandud. Raamatukogu täiendati uute raamatutega, peajasjalikult uuema eesti kirjandusega. Juuremuretsetud raamatute väärtus ulatab 10.000 margani.

On asumisel oma näitegrupp, kes hea eduga 1. a. lõpul peetud perekonnaõhtul esines. Senini aga ei peetud pidude toimepanekut väljastpoolt palgatud jõududega soovitavaks. Alaväärtuslike eeskavade esinemist ehk tantsuõhtute korraldamist, kuhu peajasjalikult võõras element koguneb, ei saadud otstarbekohaseks pidada, mille tõttu sagedane pidude tegemine, kus riskeerida võis ainult materjaalse kahjuga, tahaplaanile jäeti. Suve jooksul korraldati lõbusõit Kiisale ja huvireis Haapsalu, kust liikmete osavõtt vähene oli.

Kutseühisuse spordiringi jalgpallikommando esines Haapsalus võrdlemisi heade tagajärgedega Haapsalu meeskonna vastu.

Läinud aasta märtsikuul asutati kutseühisuse liigete poolt laenuhoiukassa, mis töötab oma põhikirja järele ja millel omal ette juhatus. Kassal on praegusel ajal kuni 200 liiget, väljaantud laenude kogusumma ulatab ühe miljoni margani, mis

tunnistust annab kassa elavast tegevusest ja näitab, kui suurt tarvidust selle järele tuntakse. Kahjuks on selgunud, et osa juhatuse liikmeid selleks teed tasandab, et kassat kutseühisusest lahku lüüa, mil korral kassa liikmel ühingu liikmeks ei tarvitseks astuda, nagu see praegu põhikirja järgi sunduslik on. Kutseühisuse seisukohast ei oleks see samm soovitatav ja ükski arusaaja ühingu liige ei võiks seda mõtet pooldada. Vähemalt oleks selle mõtte teostamine veel varane, arvesse võttes ühingu liigete ühistunde nõrka arenemist. Seda kurvem on siis kuulda, et kassa eraldamise mõtet propageerib isegi üks kutseühisuse keskjuhatuses soliidsem liige ja ühingu vanem tegelane, põhjendades, et kutseühisuse liikmemaks (240 mk.), võrreldes karskuseseltsi liikmemaksuga, liig kallis olevat, mis kassa tegevusele ja läbikäigule kahju võivad sünnitada (siingi äritegemine esimesel plaanil), sest leiduda niisuguseid isikuid, kes kassa liikmeks sellepärast ei soovivat astuda, et nad kutseühisuse liikmed ei soovi olla. (Liigutatv tähelepanelikkus viimaste vastu!)

Tähtsamaks momendiks kutseühisuse sisemises elus peab pidama juhatuse valimiste korra ümberorganiseerimist selle põhimõtte kohaselt, et juhatuses Tallinna iga posti-telegr.-telef. asutus ja teenijate rühm kohtadel valitud saadiku läbi esita-

tud sai. Nagu praktika nüüd on näidanud, võib seda põhimõtet väga kordaläinuks pidada. Ainult sel teel võivad juhatusse väärilised jõud pääseda, sest kaasteenijad oskavad igatahes paremini hinnata neid, kes nende usalduse on võitnud. Peakoosolekul tuleb aga valida juhuslikult, kuna kandidaatide arv piiratud. Kohtadel valitud liigetest koosseisev juhatuse on teovõimelisem ja väärtuslikum, pakkudes võimalust liikmete ja juhatuse vahekontakti luua ja seda alal hoida. See põhimõte on igatahes õige ja selle järgi peaks ka tulevikus käima.

Üksikute ühisuse liigete poolt sisseantud kaebtused puhkuste mitte kättesaamise ja muus asjus on enamalt jaolt rahuldavalt lahendatud. Kollektiivne liigete sooviavaldus puhkuste saamisel prii raudteesõidu asjus, mis postipeavalitsusele lähendamiseks saadeti, andis osalt tagajärgi: puhkusele sõitvatele teenijatele hakati priisõitu postvagunites lubama sellekohaste peavalitsuse lubadega, milliste saamine senini õige piiratud oli.

Üldselt kokku võttes võib läinud aasta tegevust, mis osutub õigusliku aluse kindlustamise suhtes pöördemomendina, täiesti kordaläinuks pidada.

Kutseühisuse vastastele tähendab aga see nende positsiooni nõrgenemist.

Mitmesugust.

Keda raudteevalitsus riigiametnikkudeks luges.

Teedeministeeriumi sellekohasel ettepanekul kohustati raudteevalitsust esitama valitsusele kinnitamiseks raudteeteenijate liigitamist riigiametnikkudeks ja vabapalgalisteks. Koosolekul, 20. jaanuaril, otsustas raudteevalitsus lugeda riigiametnikkudeks järgmistel ametitel teenijaid: *Raudteevalitsuses*: raudtee ülem, raudtee ülema abi, käskudetäitja inseneer, sekretär, vanem revident, juriidiliste asjade ajaja; *tulude kontrollis*: tulude kontrolli juhataja ja vanem raamatupidaja; *statistika büroos*: statistika büroo juhataja ja statistika büroo juhataja abi; *arveosakonnas*: osakonna ülem ja vanemad raamatupidajad; *varustuse osakonnas*: osakonna ülem, osakonna ülema abi, vanem revident, sekretär ja osakonna raamatupidaja; *tervishoiu osakonnas*: osakonna ülem, sekretär ja jaoskondade juhatajad; *liikumise osakonnas*: osakonna ülem, osa-

konna ülema abi (ühtlasi tehnilise jaoskonna juhataja), kaubanduse jaoskonna juhataja, tehnilise jaoskonna juhataja, abi, osakonna raamatupidaja, sekretär, liini revidendid ja vanemad revidendid; *veeosakonnas*: osakonna ülem, osakonna ülema abi, vanemad insenerid (osakonna jaoskonna juhatajad), noorem revident, sekretär, veevärgi ja tulekaitse abinõude korraldaja, osakonna raamatupidaja, Mõisaküla tehaste ja veojaoskonna ülem, veojaoskondade juhatajad ja veojaoskondade juhatajate esimesed abid; *peatehastes*: tehaste ülem, tehaste ülema abi, pearaamatupidaja ja sekretär; *tee- ja ehituste osakonnas*: osakonna ülem, osakonna ülema abi, tehnilise jaoskonna juhataja, vanemad insenerid, osakonna raamatupidajad, sekretär, liini jaoskondade juhatajad, liini jaoskondade juhatajate I abid ja kinnisvarade võõranduse juhataja. Kõik teised koosseisus ettenähtud ametitel teenijad lugeda vabateenijateks.

Sellega oleks siis kahe raudtee kohta umbes 80 raudteelast, keda raudteevalitsus riigiametnikkudeks arvab.

Keskühingu juhatus saatis ses suhtes ka oma ettepaneku; tema arvamisel kuulub riigiteenistusseaduse ja selle juures avaldatud seletuse täpse mõiste järele riigiametnikkude liiki raudtee koosseisus umbes 500 teenijat, nende seas: vedurijuhid, rongijuhid, vanemad telegrafistid, jaamaülemad, nende abid, teenestrid, vanemad kantseleiametnikud, laekurid, takseerijad, palgaksjad, töökodade meistrid jne.

On loota, et Keskühingu ettepanek rahuldumist leiab, sest et ka mujal riigiasutustes on sarnased teenijad riigiametnikkudeks loetud.

Kongress 25.—27. märtsil.

II üleriikline raudteelaste kutseorganisatsioonide kongress peetakse Tallinnas 25.—27. märtsil. Keskühingu juhatuse poolt waliti kongressi korraldava komisjoni liikmeteks A. Michelson, B. Eksta ja W. Menkof. Lähematel päewadel saadetakse kutseühingu juhatustele kongressi päewakord. Kongressist wõtawad osa 9 kutseühingut.

Korraldava komisjoni poolt

palutakse kõiki kutseühinguid oma aastase peakoosolekutega rutata, et kongressi eeltöödega wõiks lõpule jõuda. Samuti palutakse ka neid kutseühinguid, kes senini keskühingust eemal olnud teatada, kas neil soow on tänowusest üldisest kongressist osa wõtta.

Raudtee veotariifide kõrgenamine Lätis.

Läti wabariigi walitsus. kõrgendas raudtee weotariife algades 15. weebruarist 20 prots. wõrra.

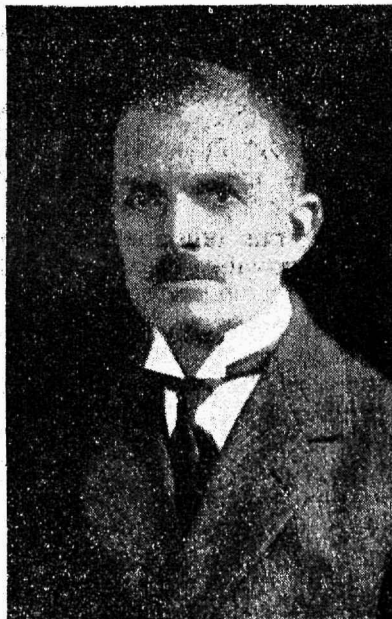
Postitariifi kõrgendamine.

1. weebruarist hakka maksma Eestis (niisama ka Lätis) kõrgendatud postitariif. Selle järele on postimaks: sisemaale saadetawate kirjade pealt 10 marka, wälismaile — 20 marka; postkaartide pealt sisemaale — 5 marka ja wälismaile — 12 mrk.; ristpäela saadetiste pealt sisemaale — 2 marka, wälismaile — 4 marka; postpakide pealt kuni 1 klg. — 50 marka, 1—5 klg. — 100 marka; üle 5 klg. iga 5klg. ehk selle osa pealt 100 marka.

Läti ja Leedumaale on maksew Eesti sisemaa tariif.

Rahvuswaheliste wastuskupongide maksus Wenemaal postiasutustes.

Jaauarikuust algades wõib wälismaade publik oma korrespondentidele Wenemaal saata rahvuswahelisi wastuskuponge kirjawastuste jaoks tarwilikkude postmarkide wastu ümberwahetamiseks Wenemaa postiasutustes. Wastuskupongid on muuseas millegil ka kõigis Eesti postkontorites.

Walga depoo vedurijuht
ARTUR EINER.

Sündinud 9. juulil 1876. a. Tallinna raudtee Tehnika kooli lõpetanud mai kuul 1896. a. Algas teenistust raudteel 1. juulil 1896. a. praktikandina peatehastes, seal veduri peale 4. septembril 1897. a. kuni praeguse ajani. Raskema raudteetöötuse Kaarepere ja Jõgeva jaamade vahel 3. juunil 1924. aastal üle elanud.

Uuendus asju keerulisemaks teinud.

Uuest aastast pandi postiasutustes maksuma uus saadetiste wäljastuskord, mis aga, kahjuks, on saanud wäga ebapraktilisena ja otstarbekohatuna wõrreldes endise wäljastuswiisiga, mis lihtne ja praktiline, niisama on liig tülikad mitmetliiki kaugekõnede registreerimise lehed, kuna endised 1919 ja 1922 a. lehed palju kohasemad olid.

Läbiminewate kõnede registreerimine, mis õige palju tööjõudu kulutab, on ka otstarbetu ja selle asemel wõiks paar korda kuus statistika tarwis läbiminewate kõnede lugemist korraldada, nagu seda ennemalt tehti.

Oleks soowitaw, et Postiwalitsus seda kõike weel kord kaalumisele wõtaks ja need tülikad ja aegawiitwad toimetused, vähemalt maa-asutustegi jaoks, tühistaks.

Riigiteenijate arv Lätis.

Riigiteenijaid, kes palka saavad kategooriate järele, on Lätis: I kategoorias — 4; teises — 3; III k. — 101; IV k. — 111; V k. — 76; VI k. — 140; VII k. — 646; VIII k. — 564; IX k. — 801; X k. — 753; XI k. — 1254; XII k. — 1873; XIII k. — 1906; XIV k. — 1625; XV k. — 2644; XVI k. — 1511; XVII k. — 4250; XVIII k. — 2003; XIX k. — 3760 ja XX k. — 2280. Väljaspool kategooriaid — 4146 ja töölisi 8329. Üldse saavad riigil palka 88.610 isikut.